

Kijk op de ruimtelijke kwaliteit van snelwegen

Handreiking bij het herkennen van de kernkwaliteiten en de ruimtelijke inpassingsopgaven van snelwegen

Het pad en de bestemming

"If you engage in travel you will arrive" stelt Ibn Arabi (1165-1240). De strekking hiervan is dat het pad naar de bestemming van grotere waarde is dan de bestemming zelf.

Uiteraard is de snelweg bedoeld om snel en veilig op de plaats van bestemming aan te komen. De toegevoegde waarde van het rijden over de snelweg is het verhaal dat verteld wordt over de Nederlandse landschappen. Een spannend en afwisselend verhaal van het open en waterrijke Friese land, de beboste Veluwe, de weidse Flevopolders, de Zeeuwse Delta en het glooiende heuvellandschap in Zuid Limburg tot aan de industrielandenschappen van DSM en de Rotterdamse haven. Het verhaal dat vertelt over het oorspronkelijke landschap en de wijze waarop de mens dat in de loop der eeuwen naar zijn hand heeft gezet en nog steeds zet. Het laat de dynamiek zien van het landschap: de bedrijvigheid en de landschappen die transformeren in woon- en werklandschappen. Iedereen (her-)kent het.

In de jaren dat het snelwegennetwerk is aangelegd, heeft Rijkswaterstaat altijd aandacht gehad voor de wijze waarop de snelweg is ingepast. Vaak voegt de weg zich in het landschap maar soms wordt de weg als lijn of knooppunt juist ruimtelijk benadrukt. In het "*Geheugen van het snelweglandschap*" (RWS, 2011) zijn de verhalen, ontwerpvisies en ontwerpconcepten uit het verleden voor de inpassing van snelwegen in Nederland opgetekend.

De Nederlandse snelwegen hebben ruimtelijk gezien een kwaliteit waar we zuinig op moeten zijn. Deze handreiking "*Kijk op de ruimtelijke kwaliteit van snelwegen*" toont waar Rijkswaterstaat voor staat als het gaat om ruimtelijke kwaliteit. Visie en ontwerpprincipes zijn verwoord en per route en traject zijn kernkwaliteiten benoemd. Deze kernkwaliteiten leveren geen kant-en-klaar ontwerp. Ze vormen het uitgangspunt voor de ruimtelijke ontwerpopgave in aanleg-, aanpassings- of renovatieprojecten.

Ik ben ervan overtuigd dat de "*Kijk op de ruimtelijke kwaliteit van snelwegen*" een bijdrage levert aan het verhaal dat bij het rijden over de snelweg wordt verteld. Nieuwe, spannende hoofdstukken worden toegevoegd en andere hoofdstukken worden herschreven zodat het pad naar de bestemming van grote waarde is en blijft.

Ir. Peter Struik
Hoofdingenieur-directeur
Rijkswaterstaat
Water, Verkeer en Leefomgeving

Eén huisstijl

Door verschillende functionele eisen en richtlijnen kennen de Nederlandse snelwegen een rustig en kwalitatief hoogwaardig wegbeeld. Wegelementen die op netwerkniveau geen vrijheid laten voor esthetische aanpassingen zijn:

- het wegdek;
- de markeringen;
- de geleiderails;
- de verkeersborden;
- de bewegwijzering.

Naast wegelementen waar geen esthetische vrijheid wordt toegestaan is grote terughoudendheid geboden bij het toepassen van esthetische aanpassingen aan beeldbepalende wegelementen zoals:

- portalen;
- schakelkasten;
- betonbarriers.

Voorbeeld wegdek en belijning

Voorbeeld van de meest gangbare geleiderail langs de Nederlandse snelwegen

Voorbeeld verkeersbord

Voorbeeld standaarduitvoering bewegwijzering bevestigd aan een standaard vakwerkportaal